ORSZÁGOS HÖRCSÖGFELMÉRÉS 2020

- előzetes összefoglaló -

A GRASSLAND-HU LIFE (LIFE17 IPE/HU/000018) projekt keretében, a Magyar Természettudományi Múzeum és a Herman Ottó Intézet által koordinált, a Nemzeti Agárkamara (NAK) és a Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) munkatársainak megkérdezésével elvégzett kérdőíves felmérés eredményeinek rövid összefoglalása.

2020-ban a NAK falugazdászait és a NPI természetvédelmi őrszolgálatának tagjait kérdeztük meg kérdőíven az illetékességi területük mezei hörcsög (*Cricetus cricetus*) helyzetéről. Fontos információkat kaptunk a hörcsög aktuális elterjedéséről Lévai Miklóstól is, a hörcsöggyérítéssel foglalkozó Lévai és Boros Kft. vezetőjét. A felmérés kiegészült terepi vizsgálatokkal is.

A kérdőív online elérhetősége:

KLIK IDE, vagy a térképre!

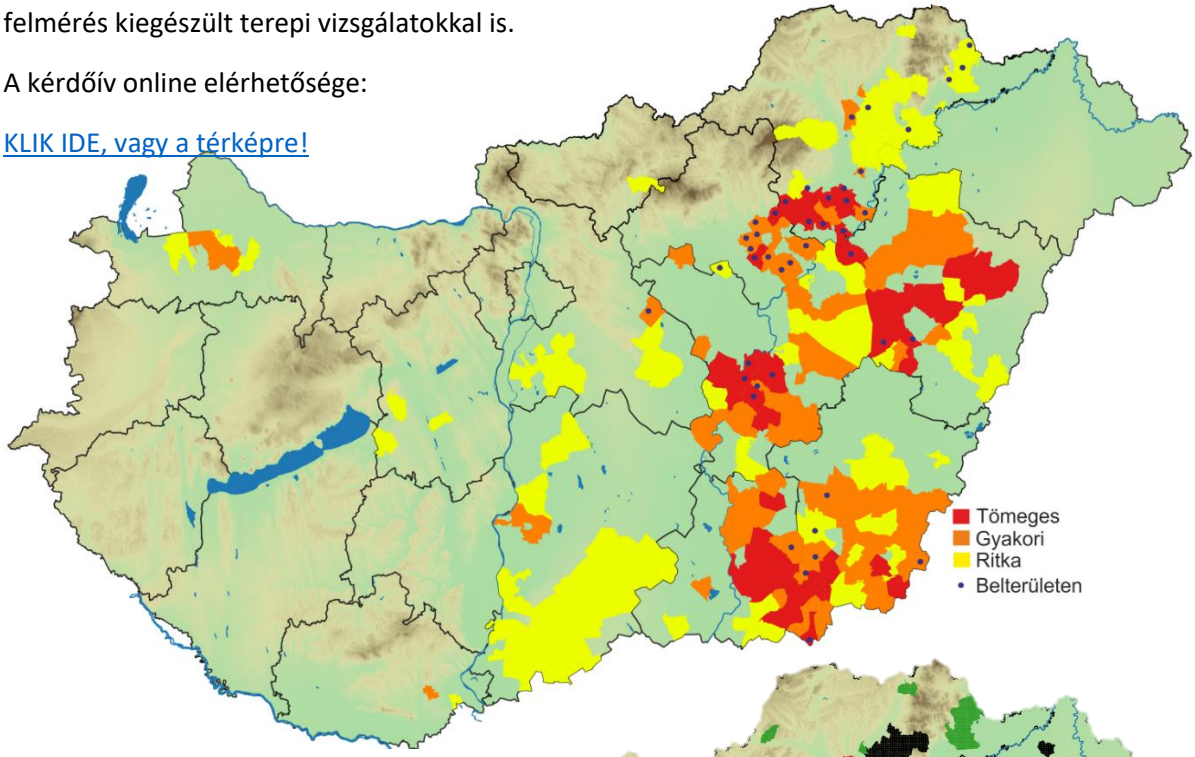

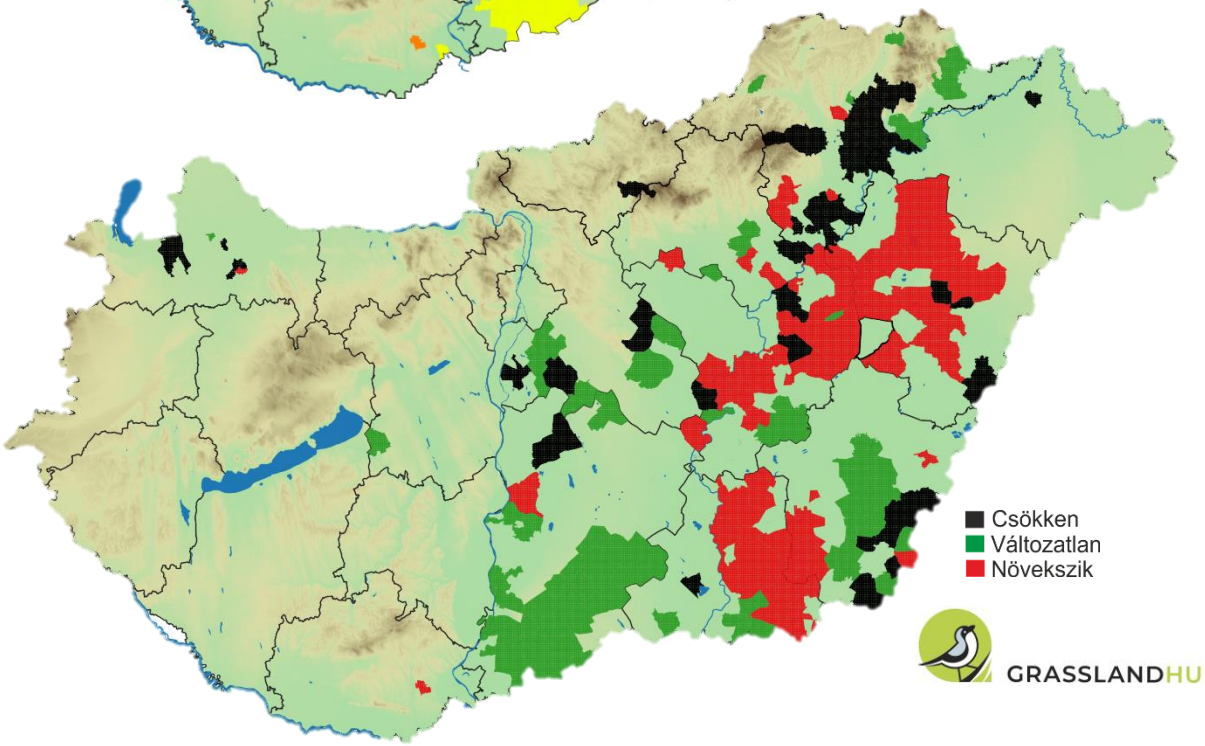

121 kitöltött kérdőív érkezett a NAK, illetve 65 a NPI-k munkatársaitól. Ezek eredményei alapján megbecsülhető a hörcsög aktuális elterjedése és gyakorisága: a korábbi (2015) felméréshez képest kevesebb, 288 település közigazgatási területén fordult elő a mezei hörcsög 2020-ban. 44 település esetében belterületen is találni hörcsögöt változó mennyiségben, és a korábbi felméréssel összehasonítva ez a mutató növekedett.

A kérdőíveken megadott válaszok kiértékelése:

Milyen mennyiségben fordul elő a hörcsög?

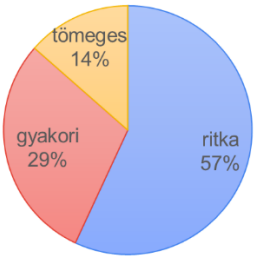

Hogyan változik a hörcsög mennyisége?

Ahol előfordul a hörcsög, ott többnyire ritka (57%), viszont közel azonos azon települések száma ahol változatlan (39%), csökken (31%), vagy növekszik (30%) a mennyisége, ami egy természetes dinamikának felel meg.

Hallott Ön arról, hogy a mezei hörcsög 2008 óta védett faj Magyarországon és a természetvédelmi értéke 25.000 Ft?

Válaszok megoszlása a NAK és az NPI munkatársaitól kapott kitöltött kérdőívekben:

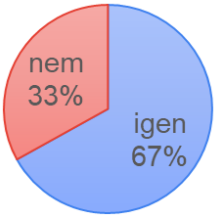

NAK munkatárs, elsősorban falugazdász

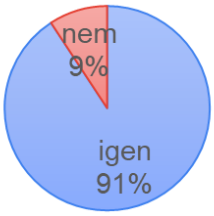

NPI munkatárs, elsősorban természetvédelmi őr

A hörcsög 2004 óta védett Magyarországon, amiről általában kevesen tudnak. Mindkét célcsoportban magas volt az „igen” válasz aránya.

Hallott Ön arról, hogy a világállomány tekintetében a mezei hörcsögöt kritikusan veszélyeztetett fajnak tartja a Természetvédelmi Világszövetség?

Válaszok megoszlása a NAK és az NPI munkatársaitól kapott kitöltött kérdőívekben:

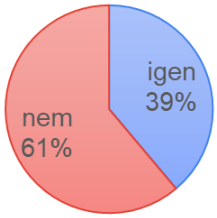

NAK munkatárs, elsősorban falugazdász

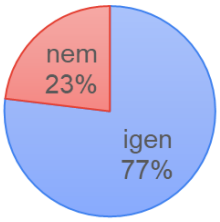

NPI munkatárs, elsősorban természetvédelmi őr

A hörcsögöt 2020-ban a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) kritikusan veszélyeztetett státuszba sorolta.

Milyen a hörcsög megítélése a településen, elsősorban a gazdálkodók körében?

Válaszok megoszlása a NAK és a Nemzeti Park Igazgatság munkatársaitól kapott kitöltött kérdőívekben:

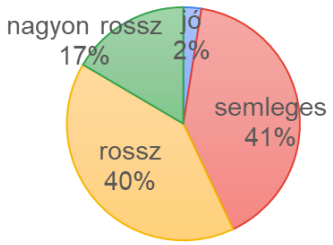

NAK munkatárs, elsősorban falugazdász

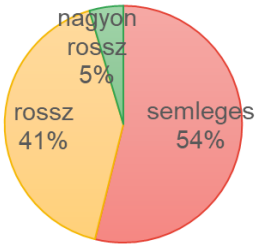

NPI munkatárs, elsősorban természetvédelmi őr

Közel azonos a „rossz" megítélés aránya: 40-41%; a „nagyon rossz" aránya a NAK, a „semleges" aránya kismértékben a NPI munkatársak visszaküldött kérdőívein magasabb.

Hol károsít a hörcsög?

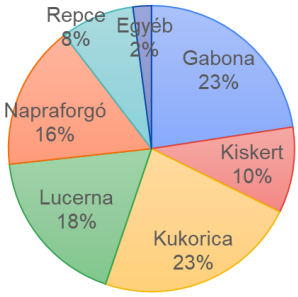

Egyéb kategóriában: Zöldségfélék, gyümölcs, zöldborsó, dinnye

Hogyan védekeznek a hörcsög ellen?

Egyéb kategóriában: kiöntés, riasztás, *áttelepítés*, nem részletezett gyérítés

A hörcsög leggyakrabban gabonában és kukoricában károsít. A védekezésről feltett kérdésre csupán 34 településre vonatkozóan érkezett válasz. A csapdázás a leggyakoribb védekezési módszer.

Mekkora területen védekeznek a hörcsög ellen 2020-ban?

A legtöbben nem tudtak erre a kérdésre válaszolni, így csak pár példát ragadunk ki a kérdőívekben leírtakból:

„Törökszentmiklós, Tiszatenyő, Kengyel, Szajol térségében min. 2000 ha-on védekeznek a hörcsög ellen."

„Balmazújváros, Debrecen, Egyek, Hajdúböszörmény, Hortobágy térségében 1000-1200 hektáron védekeznek a hörcsög ellen."

„A bajai körzetben kb. 50.000 hektáron védekeznek a hörcsög ellen."

„Kimondottan hörcsög elleni védekezésről nincs információm, mezei pocok ellen rágcsálóirtó szerekkel sok helyen. Sajnos tapasztaltam többször, hogy a rágcsálóirtó szert a földfelszínre helyezték ki, elérhetővé téve más fajoknak is."

Mekkora gazdasági kárt okozott a hörcsög 2019-ben?

A legtöbben nem tudtak erre a kérdésre válaszolni, így csak pár példát ragadunk ki a kérdőívekben leírtakból:

„Hódmezővásárhely térségében 20-80 %-os kár."

„Egyek térségében a kár hektáronként 5-30000 Ft."

„Nagykátán vetéskor a vetőmag 10% a kár, de nehezen becsülhető"

Szemelvények a kérdőív kitöltőitől kapott megjegyzésekből:

„A "Milyen mennyiségben fordul elő a hörcsög?" kérdés elég szubjektív. Nekem és a parlagi sasnak kevés, a gazdának már az egy kotorék/ha is sok(k).”

„Több kérdést kitöltetlenül hagytam, mivel azokra csak akkor tudnék érdemben válaszolni, ha a fajra vonatkozóan érdemi felmérésre került volna sor. Az elütött és élve látott állatokból arra következtetek, hogy az állomány enyhén nőhetett, de ez a benyomás adódhat abból is, hogy jobban odafigyelek az állat jelenlétére.”

„Szerintem a mezei hörcsög veszélyes károsító, mely ellen a biztonságos termelés érdekében védekezni szükséges.”

„Töröljék ki a védett fajok listájából!”

Összeállította:

Dr. Cserkész Tamás
Szakmai koordinátor
Magyar Természettudományi Múzeum
cserkesz.tamas@nhmus.hu

A LIFE IP GRASSLAND-HU (LIFE17 IPE/HU/000018) projekt

az Európai Unió LIFE Programjának támogatásával valósul meg.

http://www.grasslandlifeip.hu/